

WELKE ONDERZOEKSCOMMISSIE VOOR DE BANKENCRISIS?

Karel Van Miert heeft in deze krant (De Morgen) afgeraden het bancaire debacle te laten onderzoeken door een parlementaire commissie, want, zei hij : *je vindt geen tien financiële specialisten in het parlement*". De commissie moet samengesteld zijn uit een vijftal experts. Vandaag sprak minister Patrick Dewael van een zevental specialisten. Karel Van Miert werd ook geflankeerd door een topman van een Duitse bank en door Karel Vinck die in ons land veel waardering geniet als redder van bedrijven in moeilijkheden. In Italië is hij beter gekend door twee veroordelingen omdat hij zijn arbeiders in de eternitfabrieken onvoldoende beschermd had tegen de gevaren van het kankerverwekkend asbest. Zijn experts hadden hem niet gewaarschuwd.

Nu rijst meteen de vraag: welke experts zal men in deze commissie opnemen? Ze mogen natuurlijk niet geselecteerd worden op basis van politieke of ideologische voorkeuren: dan zouden de media pas tekeer gaan. Ook passen er niet degenen, zoals Nobelprijswinnaar Joseph Stiglitz, die al enkele jaren waarschuwen voor de Amerikaanse op schulden gebaseerde economie en voor de cowboy-praktijken van sommige banken; want die zijn bevooroordeeld. Liever zou ik alombekende, vertrouwde namen willen voorstellen: vijf specialisten die op 't ogenblik wat meer vrije tijd hebben: Maurice Lippens, bekend als vroegere voorzitter van de Commissie-Lippens voor het deugdelijk bestuur van ondernemingen; Axel Miller; Peter Wuffli en Richard Fuld, deze laatsten oud-CEO's van respectievelijk het Zwitserse UBS en van Lehman Brothers (beiden zeer vertrouwd met de Amerikaanse rommelhypotheken), en als supertechnicus: Jérôme Kerviel van de Société Générale. Indien vijf niet volstaan, zijn er nog de werkloze topmensen van Citigroup, Northern Rock en Fannie Mae en Freddy Mac. Niemand zal durven beweren dat deze mensen geen financiële specialisten zijn, toch? En omdat ze nu ontslag namen bij hun vroeger bedrijf, zijn ze ook onafhankelijk. Of niet?

Wat geldt voor hogergenoemde heren geldt voor andere experts. De creatieve financiële specialisten die eerst de rommelhypotheken bedachten, (waarvan eerst miljoenen kleine huiseigenaars in de VS het slachtoffer werden), en vervolgens verpakten; de analisten van ratingbureaus Moody's, Sap & Poor's en Fitch, van banken en fondsen die de deze risicobeleggingen hebben aanbevolen zodat ze wereldwijd ongemerkt in onze spaarpotten zijn terecht gekomen: zijn dat de specialisten die we in onze onderzoekscommissie willen? Of hun superieuren van wie ze die opdracht kregen? Aan hen een onderzoek opdragen is hetzelfde als vragen aan de sigarettenfabrikanten waarom klanten al generaties lang sterven van bronchuscarcinoom; aan asbestproducenten vanwaar het groeiend aantal mesotheliomen komt; aan Gerard Mestrallet waarom de elektriciteitsprijs

stijgt; aan Verkest wie de de dioxine in onze melk deed; aan de uitvinder van big mac, over de epidemie van obesitas; aan de pausen van Rome, naar het doel van de kruistochten; aan George W. Bush waarom Irak zo'n puinhoop en moordkuil is geworden. Zij zijn allemaal specialisten, in hun eigen branche.

Zo'n commissie samenstellen wordt dus een delicate klus. Men zou gewoon willekeurig kunnen te werk gaan: maak een lange lijst van alle mogelijke kenners van de financiële wereld, en laat een onschuldige kinderhand er vijf uitpikken. Toch is de uitslag van zo'n lotto vrij voorspelbaar : de meerderheid zal gestudeerd hebben aan de beste business scholen in Harvard, Londen, Gent of Leuven. Wellicht zijn ze ook raadgever/consulent/analyst/beleggings-specialist voor een groot bedrijf, voor Man Group, Carlyle Capital, de Bilderberg-groep, het American Institute, het Internationaal Muntfonds, de Wereldbank. Ze zullen hun handboeken raadplegen waarin een recept staat voor elk probleem. Ik lees reeds hun verslag: *“Achteraf is het gemakkelijk...; niemand kon dit voorzien...; de marktwerking alsook de innovatie van beleggingsprodukten hebben een nooit-geziene groei mogelijk gemaakt...; dat we zeker niet mogen vervallen in één of andere vorm van staatscontrole...; we willen toch geen terugkeer naar de geleide economie...; na de crisis zullen de besten overblijven”, “dit kan alleen Europa regelen”, dit kan alleen op wereldniveau geregeld worden”, enz., enz.*

Is het nu geen tijd dat deze specialisten zedig zwijgen, of liever de hand in eigen boezem steken, en eens nadenken of het niet totaal anders kan? Of het ethisch en economisch gezond is dat banken en fondsen dagelijks speculeren met het spaargeld van hun klanten? Of er geen algemene transparantie moet komen van die financiële bedrijven, dit wil zeggen: alle burgers-belastingbetalers moeten kunnen zien wat er met hun geld gebeurt? Of het computer programma dat de beurskoersen elke seconde herberekent tot drie decimalen, en meteen koop- of verkooporders doorgeeft, maatschappelijk en economisch zinvol is, dan wel een perverse uitvinding van anonieme wiskundigen en...beursspeculanten? Waar staat in die formule de economische waarde van de bedrijven? En dat het moet gedaan zijn de schaarse middelen van de overheid op te eisen om lastenverlagingen toe te kennen aan rijke commerciële ondernemingen? Dat die vennootschappen nu eens een fatsoenlijke belasting moeten betalen, in plaats van te genieten van reëel zeer lage aanslagvoeten, lager dan van de kleine loontrekkende? En dat bedrijfsleiders eerst de winst moeten aanspreken vooraleer opnieuw werknemers bij duizenden af te danken ?

Om deze, de juiste vragen te stellen, moet de opdracht door het parlement worden vervuld. Want dat is, tot nader order, nog steeds de beste – zij het niet steeds optimale - vertegenwoordiger van de bevolking en het algemeen belang. Specialist kunnen door het parlement geraadpleegd worden, in openbare zitting; maar het algemeen belang vertegenwoordigen ze niet.

PS begin 2011: ons parlement heeft intussen heel goed werk geleverd. Zie

het verslag van de bijzondere commissie over de bankencrisis:

<http://www.senate.be/www/webdriver?MltabObj=pdf&MlcolObj=pdf&MlnamObj=pdfid&MltypeObj=application/pdf&MlvalObj=67110951>

Jean-Luc Dehaene: *“Een gemengde Kamer-Senaatscommissie bracht de oorzaken en gevolgen van de financiële crisis in kaart, en formuleerde remedies. Dat parlementaire rapport is één van de beste analyses die ik over de financiële crisis gelezen heb. Dit verslag kreeg echter nauwelijks aandacht van de media”.*